

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Bråbygden SE0330233

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arters utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0330233 Bråbygden

Kommun: Oskarshamn

Områdets totala areal: 528,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2015-12-07

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-14

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

6530 - Lövängar

9070 - Trädklädd betesmark

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: att vårda och bevara ett rikt odlingslandskap med de artrika ängs- och betesmarker som genom långvarig hävd vuxit fram i Bråbygden.

Motivering: ett av i länet mest allra mest värdefulla och välbevarade odlingslandskap där mark brukas enligt äldre brukningsmetoder. Området är känt för att hålla levande traditionen att hamla och återhamla träd. I området finns ett stort nätverk bestående av ett antal mindre betesmarker och slåtterängar. Området utgör en värdekärna för värden knutna till hävdade marker och lövtäkt. I betesmarkerna och slåtterängarna finns riklig förekomst av värdefull kärlväxtflora.

Prioriterade åtgärder:

- upprätthållande av hävd genom bete och slåtter
- fortsätta med den traditionella hamlingen av träd vart 5-7 år
- identifiering av betesmarker och slåtterängar som inte omfattas av miljöersättning och åtagandeplan för särskilda värden från 2015.
- restaurering och röjning av igenväxta trädklädda betesmarker som inte ingår i miljöersättning för betesmarker och slåtterängar

Beskrivning av området

Natura 2000-området Bråbygden är ett av de mest välbevarade odlingslandskapen i länet. Här finns en ovanligt levande tradition av äldre brukningsmetoder som hamling, aktivt brukande av små och svårbrukade åkrar och stängsling med trögärdesgård. Den levande traditionen utgör i sig ett högt kulturhistoriskt värde och ger dessutom förutsättningar för höga biologiska värden. Landskapet är mosaikartat med små åkrar, ängar, betesmarker, brynmiljöer och betad skog. Över 2000 hamlade träd finns i området och många av dem hyser lavar som almlav och ädellav. I betesmarkerna finns starka populationer av hävdberoende arter som spindelört, kattfot och slåttergubbe. Insektslivet är mycket rikt och bland annat finns den EN-rödlistade trumgräshoppan i området och många rödlistade fjärilar knutna till det gamla kulturlandskapet. Stora arealer består av igenväxta ängar och betesmarker där de hamlade träden fortfarande finns kvar och är möjliga att restaurera.

Inom Natura 2000-områdets nuvarande gränser finns förutom hävdberoende naturtyper också åkermark, bymiljöer och vägar m.m. Detta bidrar till att bara 20 % av arealen ingår i någon naturtyp.

Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet och är också av riksintresse för naturvården.

Vad kan påverka negativt

Observera att detta endast är några exempel på faktorer som kan skada områdets värden. Att en verksamhet är listad som ett tänkbart problem innebär inte att den är förbjuden. Vissa av verksamheterna kan omfattas av den tillståndsplikt som gäller om det finns risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-området. I andra fall är inte tillståndsplikten aktuell men behov kommer att finnas att följa upp det specifika problemet. För att få närmare besked om vad som gäller i ett enskilt fall kan det vara lämpligt att ta kontakt med berörd tillsynsmyndighet som är Länsstyrelsen eller vid skogsbruksåtgärder Skogsvårdsstyrelsen.

Följer man som enskild de allmänna hänsynsregler som läggs fast i vår lagstiftning (t.ex. miljöbalken och skogsvårdslagen) eller följer regler i tvärvillkor så har man fullgjort även sina grundläggande krav på hänsyn till Natura 2000-området.

Tvärvillkor omfattar i huvudsak följande områden:

- Begränsning av högsta antalet djur i ett jordbruk
- Försiktighetsmått för gödselhantering, inklusive krav på lagringskapacitet
- Spridning av gödselmedel

- Föreskrifter om andelen höst- eller vinterbevuxen mark
- Försiktighetsåtgärder vid spridning av bekämpningsmedel

För mer information om tvärvillkor se Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Specifika problem för områdets naturtyper och arter

-Upphörd och försvagad hävd i alla hävdberoende naturtyper med igenväxning som följd. I Kalmar län är skogsbygdens småskaliga odlingslandskap fragmenterat. De återstående byarna med slätter- och betesmarker är isolerade från varandra eller på väg att bli detta, vilket utgör ett stort hot mot de växter och djur som är knutna till dessa miljöer.

Verksamheter m.m. som generellt kan påverka naturtyperna och arterna negativt

-Exploatering och förändrad markanvändning i området eller i omgivande marker, t.ex.

skogsplantering, uppodling, dikning och täktverksamhet.

-Tillförsel av kväve (gödning) i naturbetesmarkerna via nederbörd, vinterbete, sambete med vall eller tillskottsutfodring. I betesmarker med miljöersättning sker tillskottsutfodring i enlighet med åtgärdsplanen.

-Då vissa avmaskningsmedel som innehåller avermectiner negativt påverka spillningslevande insekter, avrådes sådan användning om det inte föreligger särskilda veterinärmedicinska skäl.

-Rationellt skogsbruk i eller i anslutning till naturtypen trädklädda betesmarker.

-Ökat graninslag i lövträdsbärande hagmarker.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:

-Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området.

Förslag till bevarandeåtgärder för Bråbygden

Det är viktigt att det finns förutsättningar för fortsatt brukande i Bråbygden som säkerställer områdets framtida skötsel för att på lång sikt klara naturvärdena knutna till detta landskap.

Oskarshamns kommun. En fördjupad översiktplan för Bråbygden finns. Bygden har en positiv utveckling och översiktsplanen syftar till att visa möjligheten att utveckla landsbygden och samtidigt bevara de biologiska och ekologiska värdena.

-Delar av Natura 2000-området (187 ha) omfattas i nuläget av miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar. Bete, slätter och röjning av igenväxningsvegetation bedrivs enligt fastställda åtgärdsplaner. När innevarande stödperiod upphör måste skötselavtalet förnyas, antingen genom en ny miljöersättningsperiod eller genom annat avtal.

-Identifiering av betesmarker och slätterängar som inte omfattas av miljöersättning och åtagandeplan för särskilda värden från 2015. Kontakt med berörda markägare eller arrendatorer etableras för att överväga särskilda avtal på dessa marker. Restaurering av marker som inte platsar i miljöersättning kan behöva genomföras.

-Upprätthållande av lövtäktstraditionen i området. Lövtäkt sker regelbundet, oftast med 5-7 års mellanrum. Även nyhamling behöver göras för att få ersättare till de gamla hamlade träden.

-Natura 2000-området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för trumgräshoppa.

Åtgärdsprogram förordar konkreta och specifika åtgärder för skydd och bevarande av särskilt hotade arter och livsmiljöer. Hänsyn bör tas till dessa.

-Restaurering och röjning av igenväxta betes- och slättermarker inom natura 2000-området i den mån det går att ordna betesdjur.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppföljningsinsatser för detta Natura 2000-område kommer att framgå av den uppföljningsplan som kommer att tas fram.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

Areal: 3,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, sili-katrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Kommentarer

På stagg-gräsmarker är stagg en av de viktigaste arterna men för att det ska räknas som 6230 måste vegetationen i övrigt vara artrik, det räcker inte med att det bara finns stagg. Varken mycket magra marker där staggen helt dominerar och få andra arter finns (räknas normalt som torra hedar 4030) eller gödningspåverkade marker med stagg men i övrigt trivial vegetation ska räknas som 6230. Artrika marker behöver å andra sidan inte ha så stor stagg-förekomst för att kunna föras till 6230, men den ska finnas väl spridd i markerna. Den nordiska naturtypen 6270 motsvarar delvis det som räknas till 6230 i övriga Europa.

Stagg-gräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter.

Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Na-turtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * stagg-gräsmarker (6230)

Arealen ska vara minst 3,7 ha. Naturtypen präglas av en lång kontinuitet av hävd genom bete eller slåtter. Denna störning genom hävd har lett att fältskiktet innehåller ett stort inslag av hävdgynnade arter. Vid vegetationens slut finns det ingen skadlig avansamling förna.

Igenväxningsvegetation förekommer endast i ringa omfattning. Naturtypen präglas av mager näringsstatus då det inte sker tillskottsutfodring eller annan gödsling utom genom betesdjur.

Hamling av träd sker regelbundet.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 101,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskarak-tär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Kommentarer

Silikatgräsmarker är den vanligaste betesmarkstypen i Sverige och har vanligen en örtrik markvegetation. Vegetationens sammansättning varierar beroende på underlag och geografisk belägenhet. Silikatgräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt göd-ningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * silikatgräsmarker (6270)

Arealen ska vara minst 101.8 ha. Målet är att bevara och utveckla unika naturvärden som har tillkommit efter en lång kontinuitet av hävd i form av slåtter eller bete. Förekomsten av träd- och buskar som är att betrakta som igenväxningsvegetation är liten. Betesmarkerna ska vara opåverkade av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder. Utmärkande för naturtypen är att kärlväxtfloran är artrik och dominerad av hävdgynnade arter med ett stort inslag av typiska arter. Vid vegetationens slut ska det inte finnas ansamling av skadlig förna. Hamling av träd sker regelbundet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillstånd bedöms vara gynnsamt.

6410 - Fuktängar

Areal: 11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas. Två undertyper finns:

6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. ”kalkfuktängen”.

6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtätel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

Kommentarer

Fuktängar är en vanlig naturtyp i hela Sverige och är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter.

Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet. Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen fuktängar (6410)

Arealen ska vara minst 11,0 ha. Starr eller blååtätel diminerad naturtyp. Den ska skötas genom hävd i form av bete eller slåtter. Fuktängarna ska präglas av opåverkad hydrologi. De påverkas vidare av ytterligare en typ av störning genom återkommande översvämningar. Upprätthållande av hävd och opåverkad hydrologi är de allra viktigaste målen för naturtypen. På fuktängarna tillåts inte heller etablering av igensväxningsvegetation som fleråriga buskar och klena träd. Kärleväxtfloran är artrik och dominerad av hävdgynnade arter med stort inslag av typiska arter. Naturlig näringsstatus upprätthålls, vilket innebär att markerna inte gödslas på annat sätt än genom betesdjuren.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, torra-friska, hävdpräglade ängar i Götaland samt under högsta kustlinjen i Svealand och Norrland. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slätterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid), men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Kommentarer

Naturtypen har traditionellt utnyttjats för skörd av vinterfoder. I det gamla jordbrukssamhället var den slagna ängen därigenom ett av de viktigaste markslagen som täckte stora arealer. I och med övergången till rationellt jordbruk har denna naturtyp minskat mycket kraftigt och har numera ytterst liten betydelse i jordbruksproduktionen.

Blomrika slättermarker har mycket stor betydelse för många organismer som är knutna till odlingslandskapet, inte minst för slättergynnade kärlväxter och många insekter, i synnerhet fjärilar och vildbin. Dagens mycket små arealer artrika slättermarker är förmodligen en starkt bidragande orsak till att många fjärilar minskat katastrofalt.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte kan anses gå att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen slätterängar i låglandet (6510)

Arealen ska vara minst 0,4 ha. Naturtypen är beroende av störning genom hävd i form av slätter. Markens näringsstatus bibehålls genom att det inte tillförs näring genom gödsling eller genom långvarig tillskottsutfodring. Igenväxningsvegetation tillåts inte att etablera sig på marken. Hävdgynnade arter förekommer rikligt i fältskiktet. De för naturtypen typiska arternas populationer får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillstånd bedöms vara gynnsamt.

6530 - Lövängar

Areal: 1,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Vegetationsmosaik med hävdformade lövträd/buskar och ängsytor. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av bl.a. slåtter/bete och lövtäkt, men kan vara stadd i igenväxning och även vara helt igenväxt. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska dock finnas.

Kommentarer

Naturtypen har traditionellt utnyttjats för skörd av vinterfoder. I det gamla jordbrukssamhället var denna naturtyp därigenom ett viktigt markslag. I och med övergången till rationellt jordbruk har lövängarna helt förlorat sin forna betydelse och förekommer numera på ytterst små arealer. Flest traditionellt brukade lövängar finns numera kvar på Gotland där de ändå bara utgör en liten spillra av tidigare arealer.

Traditionellt hävdade lövängar är biologiskt mycket rika miljöer och hyser ett stort antal numera sällsynta arter, bland annat slåttergynnade kärlväxter och många insekter. Lövängarnas halvöppna, mosaikartade miljö med hamlade träd i olika åldrar har gynnat många lavar, mossor, insekter och fåglar.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * lövängar (6530)

Arealen ska vara minst 1,6 ha. Målet är att bevara och utveckla en värdefull löväng präglad av en långvarig hävd genom slåtter. Mosaiken av träd- och buskbärande delar samt öppna ängsytor bibehålls. Traditionell skötsel med lieslåtter eller motormanuell slåtterbalk samt höbärgning upprätthålls. Lövtäkt är en del av skötsel av lövängen. Marken får inte växa igen. Tack vare den traditionella slåtterskötseln bevaras den i ängen förekommande värdefulla, hävdgynnade florans. De för naturtypen typiska arters populationer får inte minska påtagligt (t. ex. låsbräken, darrgräs, liten blåklocka, orkidéer (nattviol, jungfru marie nycklar), solvända, slåtterfibbla, stagg, prästkrage, jungfrulin, gullviva, ängs- och höskallra, svinrot).

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 36,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på fastmark och är torr-blöt och näringsfattig-näringsrik. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska trädslag. Naturtypen inkluderar betade trädklädda hagmarker och betad skog.

Kvalitetskriterier: Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Bete förekommer normalt i naturtypen.

Området ska hysa en från naturvårdssynpunkt värdefull artstock knuten till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd. Värden knutna till beteshävd finns kvar.

Artsammansättningen varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. I hagmarkerna dominerar lövträd, ofta ek och björk men även lind, ask och i vissa fall tall förekommer. I den betade skogen dominerar oftast barrträd och björk, i södra Sverige även ek/bok.

Trädklädda betesmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom träden i regel är artrika för fler organismgrupper. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. Antalet rödlistade arter som är knutna till naturtypen är högt. Finns det gott om död ved kan även ett stort antal rödlistade arter knutna till sådana substrat finnas i naturtypen.

Områden med något lägre krontäckningsgrad än 30% och med mycket höga naturvärden knutna till naturtypen och dess grova lövträd kan klassas som trädklädd betesmark.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen trädklädd betesmark (9070)

Arealen ska inte understiga 36,1 ha. Målet är att bevara denna skyddsvärda naturtyp som har sitt ursprung i en långvarig störning genom bete och slåtter. Grova och hamlade träd finns kvar och traditionen av hamlning fortsätter i området. Tack vare hävden och utmagring av fältskiktet finns i området rikliga förekomster av skyddsvärda och typiska arter. Ingen populationsminskning sker bland de för naturtyperna typiska arterna. Røjning genomförs regelbundet. Vid vegetationsperiodens slut ska det inte finnas kvar någon negativ förnaansamling. I naturtypen trädklädd betesmark är krontäckningen mer än 30%.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd men det finns ytor som har alltför tätt träd- och buskskikt. I dessa igenväxta delområden behövs restaureringsinsatser så att dessa marker öppnas upp.

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i ekbestånd i sydsluttningar, företrädesvis i gles ädellövskog och i ekhagar. Larven lever på döda rötter av främst ek, men har även hittats på bok, björk, lönn och hassel. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rottdelar även på levande träd. Larver har även påträffats under liggande ekstockar och i de underjordiska delarna av gamla stubbar.

Önskvärd naturlig stress och störning

Arten gynnas av betesdrift, slåtter och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt. Rätt typ av hävd ger goda möjligheter för ljuskrävande träd som ek att utvecklas och föryngra sig.

Reproduktion och spridning

Larvutvecklingen tar i normalfallet 5-6 år. Förpuppningen sker under våren i en hönsägstor kokong. De fullbildade skalbaggarna kläcks i mitten av juni och flyger från mitten av juni till början av augusti. Hannarna är tämligen kortlivade, medan honorna kan påträffas till i början av augusti.

Ekoxen är stor och tung, men flyger tämligen väl. Arten uppskattas utan större problem kunna flyga 1 kilometer genom för arten ogästvänlig terräng. Enstaka exemplar har konstaterats flyga 5 kilometer.

Övrigt

Ekoxen är skymnings- och nattaktiv. De vuxna skalbaggarna livnär sig på sav och kan samlas i stort antal kring savflöden.

Bevarandemål

Arten ska fortleva med ett livskraftigt bestånd i området. Mängden lämpligt substrat får inte minska.

Bevarandetillstånd

Artens status i området är i dagsläget okänd.

Dokumentation

ArtDatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdatabanken.se

Forslund, M (red). 1997. Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Naturvårdens riksintressen, Kalmar läns fastland. Meddelande 1989:06. Uppdaterade versioner finns på Länsstyrelsens hemsida. www.lansstyrelsen.se/kalmar

Länsstyrelsen i Kalmar län. Odlingslandskapet, bevarandeprogram för Oskarshamns kommun. Meddelande 1995:16. i Kalmar län.

Kulturmiljövårdens riksintressen i Oskarshamns kommun. Meddelande 1997:34.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Ängs- och hagmarksinventering, Oskarshamns kommun.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2002. Semi-natural Grasslands in Northern Kalmar County. LIFE-Nature Application 2002.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning för Natura 2000.

www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket. Sveriges Natura 2000-områden. www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket, 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.

Sammanställning av naturvärden. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Opublicerat källmaterial

Åtgärdsplaner för EU:s miljöstöd

Ängs- och Betesmarksinventeringen 2002-2004

Inventering av hamlade träd, 2003

Bilagor

Förteckning över rödlistade arter påträffade i området

Objektskarta

Karta över Natura 2000-habitat i objektet

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategorier
FJÄRILAR		
mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT
violettkantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT
mindre träfjäril	<i>Acossus terebra</i>	NT
kretsfly	<i>Dicycla oo</i>	NT
bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
kattunvisslare	<i>Pyrgus alveus</i>	VU
ängsmetallvinge	<i>Adscita staites</i>	NT
svävdagsvärmare	<i>Hemaris tityus</i>	NT
klubbsprötd bastardsvärmare	<i>Zygaena minos</i>	NT
FÅGLAR		
mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
GROD och KRÄLDJUR		
hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	VU
HALVNINGAR		
spindelörtsskinnbagge*	<i>Canthophorus impressus</i>	NT
HOPPRÄTVINGAR		
trumgräshoppa*	<i>Psophus stridulus</i>	EN
KÄRLVÄXTER		
backklöver	<i>Trifolium montanum</i>	NT
spindelört	<i>Thesium alpinum</i>	NT
sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
ljus solvända	<i>Helianthemum nummularium subsp. nummularium</i>	NT
månårsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
slättegubbe	<i>Arnica montana</i>	VU
klasefibbla	<i>Crepis praemorsa</i>	NT
åkerkulla	<i>Anthemis arvensis</i>	NT
korskovall	<i>Melampyrum cristatum</i>	NT
luddvicker	<i>Vicia villosa</i>	VU
LAVAR		
almlav	<i>Gyalecta ulmi</i>	VU
ädellav	<i>Megalaria grossa</i>	EN
SKALBAGGAR		
	<i>Ptinus podolicus</i>	NT
STORSVAMPAR		
oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT

* =Åtgärdsprogram för arten finns/planeras

Rödlistekategorier:

RE - Försvunnen

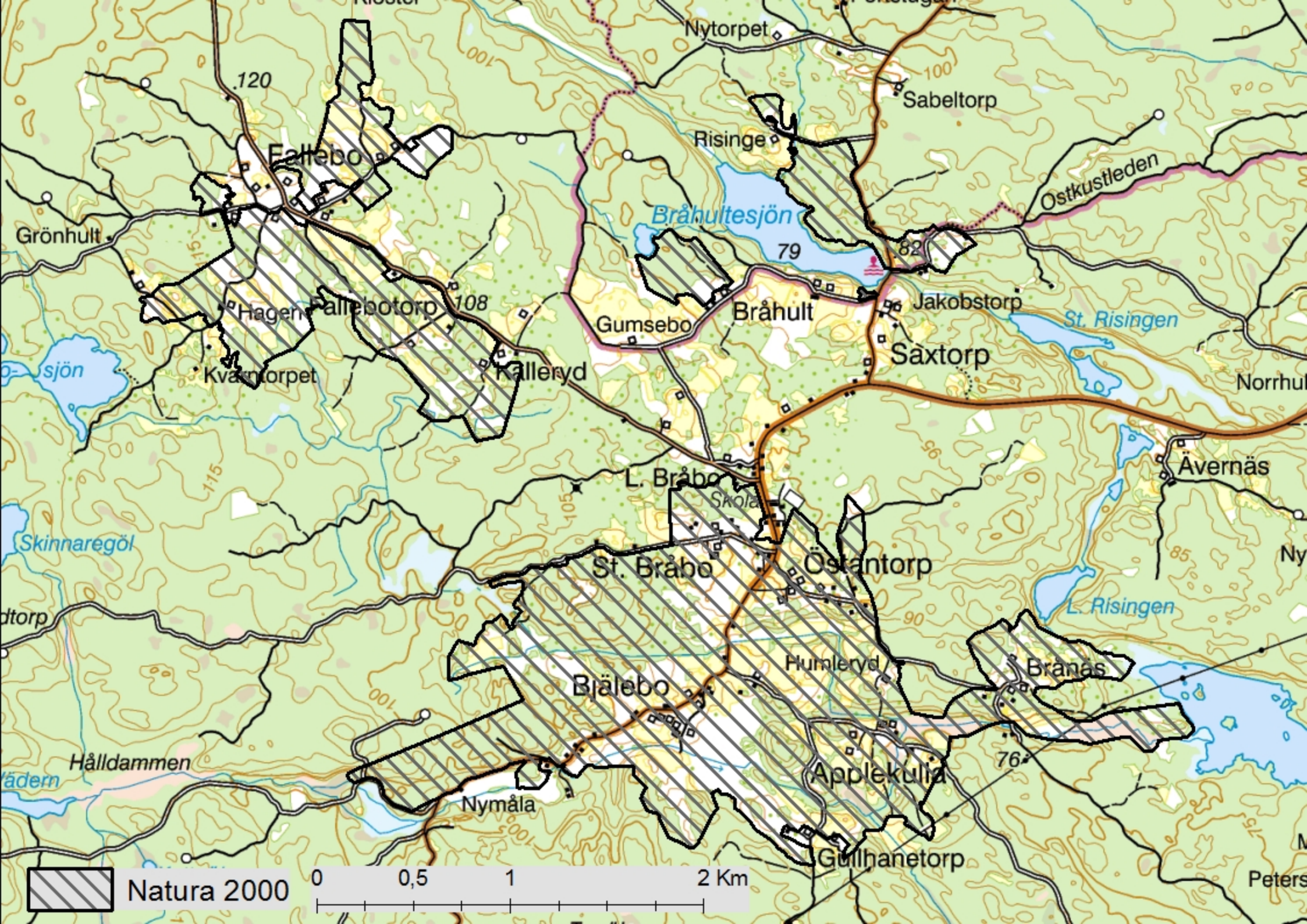
CR - Akut hotad

EN - Starkt hotad

VU - Sårbar

NT - Missgynnad

DD - Kunskapsbrist

Natura 2000

0 0,5 1 2 Km

Natura 2000-habitat i Bråbygden SE0330233

